

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-2023

Α΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΒΙΟΛΟΓΙΑ (Α΄ Σειρά)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **XXXX**

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ: 90΄ ΛΕΠΤΑ

ΤΟ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΝΕΑ (9)
ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του εξεταστικού δοκιμίου να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα ερωτήματα.
3. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
4. Να απαντήσετε πάνω στο δοκίμιο σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
5. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού και διορθωτικής ταινίας

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α: Αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις.

Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Ερώτηση 1 (μονάδες 10)

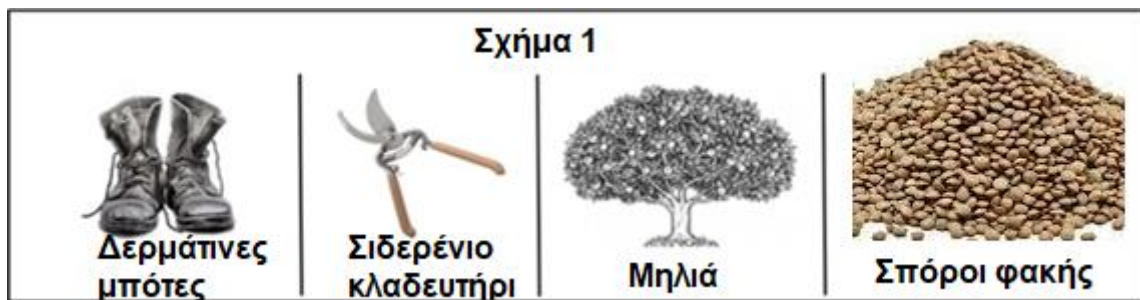
Να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Για κάθε ερώτηση υπάρχει μόνο μία ορθή απάντηση.

Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση (π.χ. (i))

(α) Έμβια σώματα ονομάζονται:

- i. τα σώματα που δεν έχουν και δεν είχαν ποτέ ζωή
- ii. τα σώματα που έχουν ζωή
- iii. τα σώματα που δεν έχουν, αλλά κάποτε είχαν ζωή
- iv. κανένα από τα πιο πάνω

(β) Από το **Σχήμα 1**, τα έμβια σώματα είναι:

- i. οι δερμάτινες μπότες και η μηλιά
- ii. οι δερμάτινες μπότες και οι σπόροι φακής
- iii. το σιδερένιο κλαδευτήρι και η μηλιά
- iv. η μηλιά και οι σπόροι φακής

(γ) Η ορθή σειρά των βημάτων της επιστημονικής μεθόδου είναι:

- i. Παρατήρηση, Υπόθεση, Πείραμα, Ερώτημα, Αποτέλεσμα, Συμπέρασμα
- ii. Ερώτημα, Παρατήρηση, Υπόθεση, Πείραμα, Αποτέλεσμα, Συμπέρασμα
- iii. Υπόθεση, Παρατήρηση, Ερώτημα, Συμπέρασμα, Πείραμα, Αποτέλεσμα
- iv. Παρατήρηση, Ερώτημα, Υπόθεση, Πείραμα, Αποτέλεσμα, Συμπέρασμα

(δ) Τα φυτικά κύτταρα διαφέρουν από τα κύτταρα των μυκήτων ως προς:

- i. την παρουσία πυρήνα
- ii. την παρουσία κυτταρικού τοιχώματος
- iii. τον τρόπο διατροφής
- iv. την παρουσία κυτταρικής μεμβράνης

(μονάδες 10)

Ερώτηση 2 (μονάδες 10)

Να γράψετε **Ορθό** ή **Λάθος** στις προτάσεις που ακολουθούν.

(α) Η αμοιβάδα είναι ευκαρυωτικός οργανισμός γιατί δεν έχει πυρήνα.

(β) Όλοι οι προκαρυωτικοί οργανισμοί είναι μονοκύτταροι οργανισμοί.

(γ) Μιτοχόνδρια υπάρχουν σε όλα τα προκαρυωτικά και σε όλα τα ευκαρυωτικά κύτταρα.

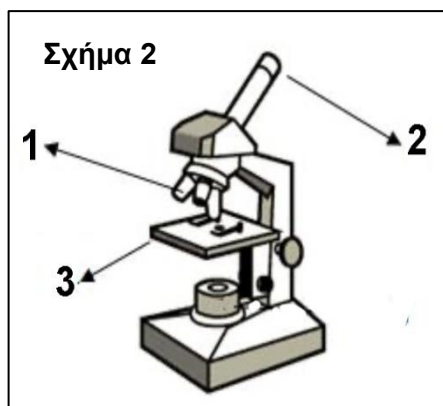
(δ) Τα ζωικά και τα φυτικά κύτταρα είναι ευκαρυωτικά κύτταρα.

(ε) Στον πυρήνα των ευκαρυωτικών κυττάρων υπάρχει γενετικό υλικό (DNA).
.....

(μονάδες 10)

Ερώτηση 3 (μονάδες 10)

(α) Το **Σχήμα 2** παρουσιάζει ένα φωτονικό μικροσκόπιο. Να αναγνωρίσετε τα μέρη με τις ενδείξεις 1 μέχρι 3 του **Σχήματος 2**.

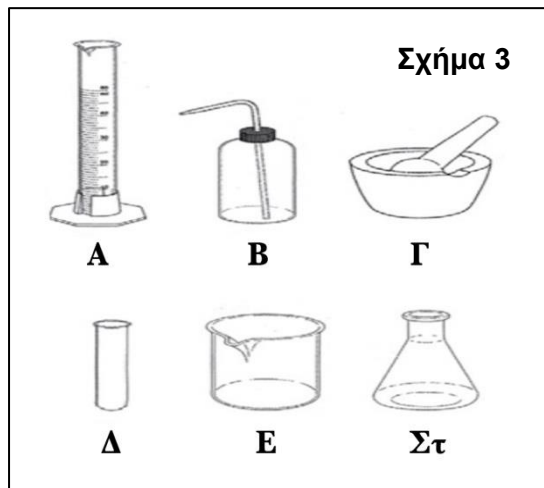
1:

2:

3:

(μονάδες 6)

(β) Στο σχολικό εργαστήριο Βιολογίας, υπάρχουν διάφορα όργανα, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή πειραμάτων. Στο **Σχήμα 3** παρουσιάζονται έξι (6) όργανα τα οποία συναντούμε στο εργαστήριο Βιολογίας. Να συμπληρώσετε στον **Πίνακα 1** που ακολουθεί, το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε όργανο.

Πίνακας 1	
Όργανο	Γράμμα
Ογκομετρικός σωλήνας	
Ποτήρι ζέσεως	

Ερώτηση 4 (μονάδες 10)

Να αντιστοιχίσετε το επίπεδο οργάνωσης ενός ζωντανού οργανισμού (1 μέχρι 5) με τον ορισμό (Α μέχρι Ε) στον παρακάτω Πίνακα 2, γράφοντας στη στήλη “Αντιστοίχιση” το κατάλληλο γράμμα.

Πίνακας 2		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ	Αντιστοίχιση
1. Ιστός	Α. Αποτελείται από διαφορετικούς ιστούς και κάνει μια συγκεκριμένη λειτουργία σ’ έναν πολυκύτταρο οργανισμό.	1 –
2. Οργανικό Σύστημα	Β. Αποτελείται από ένα σύνολο οργανικών συστημάτων.	2 –
3. Οργανισμός	Γ. Δομική και λειτουργική μονάδα ενός οργανισμού.	3 –
4. Κύτταρο	Δ. Σύνολο οργάνων που συνεργάζονται για μια λειτουργία σ’ έναν πολυκύτταρο οργανισμό.	4 –
5. Όργανο	Ε. Σύνολο κυττάρων όμοιων μορφολογικά και ειδικευμένων στην ίδια λειτουργία.	5 –

(μονάδες 10)

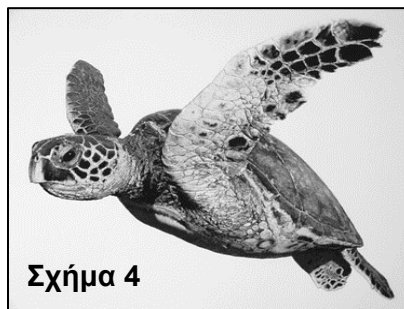
ΜΕΡΟΣ Β: Αποτελείται από έξι (6) ερωτήσεις.

Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Ερώτηση 5 (μονάδες 10)

Η Λευκή πήγε με τους γονείς της εκδρομή στον Ακάμα το περασμένο καλοκαίρι και εκεί είδε από κοντά μία θαλάσσια χελώνα (**Σχήμα 4**). Η Λευκή εξήγησε στους γονείς της ότι τα ζώα κατατάσσονται σε ταξινομικές ομάδες σύμφωνα με κριτήρια και συγκεκριμένα τους ανέφερε τα πιο κάτω τρία (3) κριτήρια:

1^ο Κριτήριο: Οι θαλάσσιες χελώνες είναι πολυκύτταροι οργανισμοί με εξειδικευμένα κύτταρα με πυρήνα αλλά χωρίς κυτταρικό τοίχωμα.

2^ο Κριτήριο: Οι θαλάσσιες χελώνες έχουν σπονδυλική στήλη.

3^ο Κριτήριο: Οι θαλάσσιες χελώνες ζουν μόνιμα στο νερό αλλά γεννούν αβγά στην ξηρά.

(α) Να ονομάσετε:

i. Το Βασίλειο στο οποίο ανήκουν οι θαλάσσιες χελώνες με βάση το 1^ο Κριτήριο.

.....

(μονάδες 2)

ii. Τη Συνομοταξία στην οποία ανήκουν οι θαλάσσιες χελώνες με βάση το 2^ο Κριτήριο.

.....

(μονάδες 2)

iii. Την Ομοταξία στην οποία ανήκουν οι θαλάσσιες χελώνες με βάση το 3^ο Κριτήριο.

.....

(μονάδες 2)

(β) Να γράψετε άλλα **δύο (2)** χαρακτηριστικά της Ομοταξίας στην οποία ανήκουν οι θαλάσσιες χελώνες (εκτός του ότι γεννούν αβγά στην ξηρά).

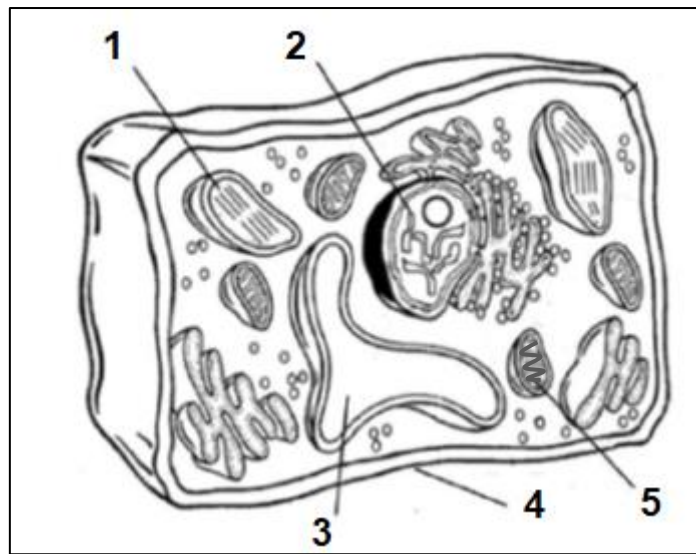
1^ο χαρακτηριστικό:

2^ο χαρακτηριστικό:

(μονάδες 4)

Ερώτηση 6 (μονάδες 10)

Το **Σχήμα 5** παρουσιάζει ένα φυτικό κύτταρο. Αφού το μελετήσετε προσεκτικά, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Σχήμα 5

(α) Να ονομάσετε τις δομές με τις ενδείξεις 1 μέχρι 5.

1 :

2 :

3 :

4 :

5 :

(μονάδες 5)

(β) Να γράψετε ποιες από τις δομές με τις ενδείξεις 1 μέχρι 5 συναντούμε και σε ένα ζωικό κύτταρο.

.....

(μονάδα 1)

(γ) Να γράψετε τη λειτουργία των δομών με τις ενδείξεις 1 και 5.

1:.....

.....

5:.....

.....

(μονάδες 4)

Ερώτηση 7 (μονάδες 10)

(α) Ο χιμπαντζής έχει τα ίδια οργανικά συστήματα με τον άνθρωπο και αυτά εμφανίζουν σημαντικές ομοιότητες, για παράδειγμα το πεπτικό σύστημα ενός ενήλικα χιμπαντζή είναι πανομοιότυπο με αυτό του ανθρώπου και περιλαμβάνει τα ίδια όργανα.

i. Να ονομάστε **δύο (2)** όργανα του πεπτικού συστήματος του χιμπαντζή.

Όργανο 1:.....

Όργανο 2:

(μονάδες 4)

ii. Να ονομάστε **δύο (2)** οργανικά συστήματα του χιμπαντζή (εκτός από το πεπτικό).

Οργανικό σύστημα 1:

Οργανικό σύστημα 2:

(μονάδες 4)

iii. Να ονομάσετε το οργανικό σύστημα στο οποίο ανήκουν τα αιμοφόρα αγγεία.

.....

(μονάδες 2)

Ερώτηση 8 (μονάδες 10)

Στο μουσείο του ζωολογικού κήπου του Βερολίνου υπάρχει σκελετός ενός χιμπαντζή, ο οποίος παρουσιάζεται στο **Σχήμα 6**.

i. Με κριτήριο τον σκελετό του χιμπαντζή ο οποίος παρουσιάζεται στο **Σχήμα 6**, να αναφέρετε σε ποια Συνομοταξία θα κατατάσσατε τον χιμπαντζή.

Συνομοταξία:.....

(μονάδες 2)

ii. Οι θηλυκοί χιμπαντζήδες γεννούν ζωντανά μικρά τα οποία θηλάζουν για 48 μήνες. Να ονομάσετε την Ομοταξία στην οποία ανήκει ο χιμπαντζής.

Ομοταξία:.....

(μονάδες 2)

iii. Να γράψετε άλλα **δύο (2)** χαρακτηριστικά της ομοταξίας στην οποία ανήκει ο χιμπαντζής, τα οποία δεν αναφέρονται στην πιο πάνω πρόταση (**8ii**).

1^ο χαρακτηριστικό:.....

2^ο χαρακτηριστικό:.....

(μονάδες 4)

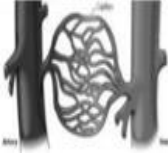

iv. Να γράψετε **έναν (1)** λόγο για τον οποίο ο βάτραχος δεν ανήκει στην ίδια ομοταξία με τον χιμπαντζή.

.....
.....

(μονάδες 2)

Ερώτηση 9 (μονάδες 10)

Να αντιστοιχίσετε κάθε όργανο του ανθρώπινου οργανισμού (1 μέχρι 5), που φαίνεται στον **Πίνακα 3**, με τη λειτουργία που επιτελεί (Α μέχρι Ε).

Πίνακας 3		
Όργανο	Λειτουργία	Αντιστοίχιση
1. Καρδιά 	Α. Όργανα που βοηθούν στην αναπνοή.	1.
2. Αιμοφόρα αγγεία 	Β. Λειτουργεί ως αντλία αίματος.	2.
3. Νεφροί 	Γ. Όργανα που καθαρίζουν το αίμα από τις βλαβερές ουσίες.	3.
4. Πνεύμονες 	Δ. Λεπτοί σωλήνες μέσα στους οποίους κυκλοφορεί το αίμα.	4.
5. Συκώτι ή Ήπαρ 	Ε. Όργανο μέσα στο οποίο παράγεται η χολή.	5.

(μονάδες 10)

Ερώτηση 10 (μονάδες 10)

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τρία (3) συγγενικά ζώα, το λιοντάρι, τη λεοπάρδαλη και την τίγρη. Να μελετήσετε με προσοχή τον Πίνακα 4 και να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Πίνακας 4			
Κοινή ονομασία	Λιοντάρι	Λεοπάρδαλη	Τίγρης
Δυωνυμική ονοματολογία	<i>Panthera leo</i>	<i>Panthera pardus</i>	<i>Panthera tigris</i>

(α) Να γράψετε ποια ταξινομική ομάδα έχουν κοινή τα τρία (3) ζώα στον Πίνακα 4 και να αναφέρετε το όνομά της.

Κοινή ταξινομική ομάδα:
(μονάδες 2)

Όνομα κοινής ταξινομικής ομάδας:
(μονάδες 2)

(β) Ένα λιοντάρι και μία τίγρης μπορούν να ζευγαρώσουν και να αποκτήσουν απογόνους, υβρίδια τα οποία ονομάζονται λίκκερ. Τα υβρίδια αυτά όμως δεν μπορούν να αποκτήσουν απογόνους αν αναπαραχθούν μεταξύ τους. Να αναφέρετε γιατί συμβαίνει αυτό.

.....
.....
(μονάδες 2)

(γ) Να γράψετε δύο (2) λειτουργίες τις οποίες επιτελούν οι πιο πάνω οργανισμοί.

-
 -
- (μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ